

som en misundelig Følelse hos ham, naar han saa, hvor mange skønne Rødder en Husmand kunde faa. Det ærede Medlems Standpunkt i det hele opfordrer ikke til synderlig alvorlig Smødegaaelse, men der er dog et enkelt Punkt, jeg tror, man kunde tage lidt mere alvorligt. Det er den Statistikk, det ærede Medlem betroede os. De Medlemmer, som ønske at vide, hvor man kan faa den Slags Ting, skal jeg gøre opmærksom paa, at de kunne se den i Supplementsbindet til Danmarks Statistik; der ville de kunne finde paa Side 180 og følgende, de Tal anførte, som det ærede Medlem anførte. Han kom til det Resultat, at der ikke var videre Trang til flere Huslodder, bl. a. fordi det viste sig, at Huslodderne vare tagne saa stærkt til. Hvis han ikke havde læst sin Statistik saa let, som han synes at have gjort det, vilde han være bleven opmærksom paa, at netop her i Danmarks Statistik fremhæves, at det overvejende er Huse med ganske smaa Lodder, Havelodder, som ere tagne saa stærkt til. Jeg turde maasse blot læse et enkelt Punktum op. Der gøres opmærksom paa, at Antallet af Huse fra 1873 til 1885 er steget med 19,000 i Antal og med Hartkorn af noget over 1,900 Tønder, men at det overvejende er de smaa Huse med under $\frac{1}{4}$ Tønde, der ere tagne saa stærkt til. De udgøre nemlig over de 10,000. Saa søjes der til — og det tror jeg er rigtigt: „Disse smaa Huse kunne imidlertid kun uegentligt kaldes Landbrug, da deres Tilliggende er saa lille, at det i de allerfleste Tilfælde kun kan betragtes som og benyttes som en Havelod. Disse Husenes Beboere ere derfor som Regel ikke selvstændige Jordbrugere, men Arbejdere, der væsentligst leve af at arbejde for andre Jordbrugere“. Jeg tror, det er rigtigt at være opmærksom paa, at den store Tilvækst af Huse har fundet Sted netop med Hensyn til de Huse, der ikke kunne siges at være Landbrug, og det synes mig at være et Argument mere for et Arbejde i den Retning, som dette Forslag her gaar ud paa. — Med Hensyn til Gaardene skal jeg samtidig gøre opmærksom paa, at der klagede det ærede Medlem over, at det gik tilbage med Gaardmændene, hvilket jeg finder meget naturligt for det ærede Medlem, men jeg vil sige, at det er dog kun større Gaarde, som det gælder om. Det viser sig nemlig, naar man læser denne Statistik opmærksomt, ikke altså overfladisk, at det nærmest er de større Gaarde, som gaa tilbage, nemlig dem med over 4 Tdr. Hartkorn, medens derimod Gaarde med fra 1—4 Tdr. Hartkorn ikke ere gaaede tilbage, men stegne, og det ligger

ganske naturligt deri, at medens man tidligere, for et Aarhundrede eller et halvt siden, mente, at en Gaardmand for at leve, hvad man kalder standsmæssigt for en Gaardmand, maatte have 4—6 Tdr. Hartkorn, er man ved den større Udvikling af Landbruget naaet dertil, at den Gaardmand, der for et halvt Aarhundrede siden lige til Nød kunde leve paa en Gaard paa 6 Td. Hartkorn, nu lever fuldkommen saa godt paa en Gaard paa 3. Derfor er det en meget naturlig Bevægelse, at de større Gaarde paa 4 Tdr. Hartkorn og opad til 12 tage af i Antal, medens derimod Gaardene fra 1—4 Tdr. tage til. Jeg tror altsaa, at den Maade, hvorpaa det ærede Medlem fra Ribe benyttede dette for øvrigt let tilgængelige videnskabelige Arbejde, var en lille Smule for lethaaudet. Derimod har jeg al mulig Grund til at glæde mig over at være enig med det ærede Medlem, naar han beklagede sig over den noget for fine Sammenlætning hos den Landbokkommission, vi ville faa. Jeg er ikke enig med den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (Clausen) i, at denne Sammenlætning er tilstrækkelig demokratisk. Han søgte sin Trøst i, at de 5 af disse 15 Medlemmer skulde vælges af Folketinget, og vilde vel saa gaa ud fra, at i alt Fald nogle af disse 5 vilde repræsentere noget i Retning af Demokrati. Lad os en Gang se. Jeg regner for dette Tilfælde det ærede Medlem med til Demokratiet her inde, altsaa ogsaa hele det moderate Parti; saa kan Folketinget sætte 3—4 demokratiske Medlemmer ind. Det forekommer mig at være lidt for tyndt. Jeg kan ikke være enig med den ærede Ordfører deri. Desmere glæder det mig at være enig med det ærede Medlem fra Ribe, naar han gør gældende, at denne Kommission burde have en mere demokratisk Sammenlætning. Det skal glæde mig at se det ærede Medlem paa ethvert Punkt, hvor han kommer med til at sammensætte Kommissioner af denne Art, hævde det demokratiske Standpunkt; men det er jo ikke nok, at man er imod Kammerhererne i Kommissioner; det er ogsaa godt at have et godt Dje til Sægermesterne. — Over for det ærede Medlem fra Ribe, som tog saa køligt for ikke at sige ligegyldigt paa denne Sag, glæder det mig særligt, at en Repræsentant for de smaa Landbrugere paa Sjælland, det ærede Medlem her ved Siden af (B. Christensen) saa ganske klart paa denne Sag. Saa vidt jeg skønner af det ærede Medlems Udtalelser, falde vore Ansuelser om denne Sag noget nær sammen. Det er mig kært at være enig med en Mand, der gennem sit Livs praktiske Gerning ved, hvad det drejer sig om her.